

Els casos de salut mental continuen sent el primer problema de salut notificat, però s'ha estabilitzat la tendència a l'augment i s'han incrementat els trastorns musculoesquelètics.

Una quarta part dels casos notificats treballaven en empreses de fora de Barcelona, el 80% tenien contractes indefinits, el 12% temporals i el 5% estaven en atur. Una altra dada d'interès és que el 15% de les persones afectades havien nascut fora de l'Estat espanyol, sobretot en països sud-americans (el 9% dels casos).

Els diagnòstics més notificats durant 2005 van ser els trastorns mentals i del comportament que van suposar el 70% dels casos, el segon grup més freqüent va ser el dels trastorns musculoesquelètics (17,4%) seguit dels traumatismes i enverinaments (4,3%). En tots els grans grups diagnòstics hi va haver un augment de casos respecte 2004.

Tots els diagnòstics van ser més freqüents entre les dones, per exemple el 80% dels trastorns nerviosos van afectar dones, el 70% dels musculoesquelètics i el 68% dels mentals. Els traumatismes i enverinaments, en canvi, van afectar sobretot homes (el 79%). Les persones amb trastorns respiratoris i del sistema nerviós van ser les de més edat (mitjana de 48,8 anys -DE=13,9- i 48 anys -DE=8,9-, respectivament) i les que van presentar patologies del grup d'altres i trastorns mentals (36,4 anys -DE=8,4- i 40,4 anys -DE=10,2-, respectivament) les de menys.

Només els trastorns de salut mental van ser més freqüents entre els treballadors i treballadores en ocupacions no manuals (el 64% es van donar en aquests llocs de treball), tots els altres grups diagnòstics van ser més freqüents en els casos que ocupaven llocs de tipus manual, destacant que tots els trastorns nerviosos i el 90% de la patologia respiratòria es va donar en aquestes ocupacions. Al analitzar en més detall les ocupacions destaca que el 37% dels trastorns mentals es van donar en professionals de suport, i sobretot s'identifica un grup d'ocupacions, les de treballadores i treballadors no qualificats: en aquest grup es va donar el 55% dels trastorns musculoesquelètics, el 40% dels respiratoris i nerviosos i el 36% dels traumatismes i enverinaments. En la figura 1 es mostra la distribució de casos notificats segons el diagnòstic i l'ocupació.

Tots els grups diagnòstics van ser més freqüents en el sector dels serveis, sobretot els trastorns del sistema nerviós (el 80% d'aquests casos) i de salut mental (el 75%). No va ser així en el cas dels traumatismes i enverinaments, que van donar-se en igual proporció en aquest sector i en la indústria (36%), sector en el que també es van donar el 40% dels trastorns respiratoris i del grup d'altres diagnòstics.

Quant al tipus de contracte, s'observa que les persones amb trastorns de salut mental tenien una situació més estable, doncs el 87% tenia un contracte indefinit, en canvi, el 24% de les que tenien un altre problema de salut tenia un contracte temporal i el 9% estava en atur.

Al analitzar l'evolució dels 800 casos notificats en els darrers cinc anys s'observa dos trets característics (Figura 2): l'augment de la notificació de casos i l'evolució en els diagnòstics; així, després d'un augment dels trastorns mentals fins l'any 2004 sembla que s'ha aturat aquesta tendència, a diferència dels trastorns musculoesquelètics, que després d'una disminució progressiva, enguany gairebé han doblat el percentatge de l'any passat. Els trastorns respiratoris i del sistema nerviós han anat disminuint al llarg

del període, mentre que es mantenen estables els traumatismes i enverinaments.

Descripció dels notificadors

També els notificadors, tant professionals com centres, han augmentat el 2005: els primers més del 50% i els segons el 15%. El 40% dels professionals van notificar més d'un cas, destacant tres notificadors amb 5, 6 i 7 casos. Quant als centres, el 40% van notificar més de 4 casos, sent els que més en van notificar un amb 17 (Raval Sud) i dos, amb 16 (Ciutat Meridiana i Dreta de l'Eixample -2G i 2J-). En la Figura 3 es presenta la distribució de casos de 2005 segons centre notificador.

En els darrers 5 anys, com s'observa en la Taula 1, la tendència en el nombre de centres i professionals ha paral·lelitzat la dels casos. Respecte als primers, el 2005 han notificat casos el 91% dels EAP de la ciutat (el 2004 van ser el 79%).

Taula 1. Evolució del nombre de professionals i centres que han notificat casos. 2001-2005.

Notificadors	2001	2002	2003	2004	2005
Professionals	31	53	108	132	203
Centres	20	30	53	54	62

Descripció de l'estudi de casos

Durant 2005 es van visitar 118 pacients a la USL, 96 dels quals eren casos notificats el mateix any. Es van elaborar 154 informes adreçats als metges de capçalera, un a un altre especialista, un a la Mútua, un al Centre de Seguretat i Condicions de Salut en el Treball de Barcelona (CSCSTB) i 8 a l'Institut Municipal de Psiquiatria d'Urgència.

Per conèixer la proporció de casos estudiats, analitzem els casos notificats els primers sis mesos de l'any. Al llarg de 2005 es van estudiar dues terceres parts d'aquests casos, el 90% es va fer a la USL i la resta es van derivar per ser estudiats al CSCSTB. Es van estudiar el 59,1% dels trastorns mentals (tots menys un a la USL) i el 75% dels altres casos (el 76,2% d'aquests a la USL).

La major part de casos estudiats a la Unitat al llarg de l'any van ser trastorns mentals seguits dels musculoesquelètics i del sistema nerviós. Al CSCSTB es van derivar 13 casos, sobretot patologia respiratòria i intoxicacions, dos dels quals van ser estudiats pel servei mèdic sense visita a l'empresa. També es van rebre 13 informes de casos derivats en anys anteriors, la majoria dels quals eren trastorns respiratoris, musculoesquelètics i intoxicacions. En sis d'aquests casos es va realitzar una visita a l'empresa.

En la meitat dels casos estudiats a la USL, el temps total, és a dir entre la rebuda de la notificació i la sortida de l'informe cap al metge de capçalera va ser de fins a 88,5 dies. Al separar l'anàlisi segons el diagnòstic, s'observa com el temps empleat en els trastorns de salut mental va ser el doble que en els altres casos, 101 i 55 dies de mediana, respectivament.

La major durada dels casos de salut mental està relacionada amb l'aplicació del protocol d'estudi

d'aquests casos, que es va incorporar l'any 2004 i que inclou la tramesa d'un qüestionari al pacient per tal de recollir informació, el més exhaustiva possible, per l'estudi del cas. Quan es rep la notificació i petició d'estudi de cas es contacta amb el pacient, se li explica el procediment, i si dona el seu consentiment se li envia aquest qüestionari, demanant-li que el retorni en uns 15 dies. Quan es rep la resposta es torna a contactar amb el pacient per concertar un dia d'entrevista.

En aquest procés els pacients van trigar (en els casos estudiats el 2005) una mediana de 20 dies en retornar el qüestionari, la USL en donar dia de visita 50 dies i en elaborar i enviar l'informe 9 dies. Una altra dada d'interès en aquest procediment és que la major part de casos de salut mental que no es van estudiar (una tercera part dels notificats) va ser degut a que els pacients no van retornar el qüestionari.

Conclusions

- Durant 2005 es van notificar 322 casos, un 68% més que l'any anterior.
- La proporció de dones va ser del 66%, un 12% superior al 2004.
- El nombre de casos va ser similar en ocupacions manuals i no manuals, sent les més freqüents professionals de suport i treballadors i treballadores no qualificats.
- La major part dels casos (71%) es van donar en el sector dels serveis, però també una proporció important (un 25%) treballaven en la indústria.
- Els trastorns de salut mental van ser els més freqüentment notificats (70%) seguits dels musculoesquelètics (17%).

• Es va donar un patró diagnòstic diferent segons el tipus d'ocupació: els problemes de salut mental van ser més freqüents en les ocupacions no manuals (64% d'aquests trastorns) i tots els altres diagnòstics ho van ser en els llocs de treball de tipus manual.

• Al llarg de 2005 han notificat casos el 91% dels 66 EAP de Barcelona i 203 professionals.

• S'estudien dues terceres parts dels casos notificats, el 90% a la USL i la resta es deriven al CSCSTB, bàsicament trastorns respiratoris i intoxicacions.

• A la USL es van realitzar 118 visites (un 45% més que l'any anterior) i es van elaborar 154 informes pels metges de capçalera (el doble que l'any anterior).

• El temps medià d'estudi a la USL va ser de 88,5 dies, superior en els casos de trastorns mentals. Aquesta durada és deguda sobretot al temps de retorn del qüestionari per part dels pacients i en donar data de visita a la USL.

• La major part dels casos de salut mental no estudiats és degut a que els pacients no retornen el qüestionari.

• En sis casos derivats al CSCSTB en anys anteriors es va estudiar el lloc de treball i es van emetre recomanacions preventives.

Globalment el funcionament del sistema sembla correcte, atès el creixement constant en la notificació de casos. S'identifiquen dos punts que cal millorar en l'estudi de casos de salut mental: el percentatge de pacients que no retornen el qüestionari i el temps en donar visita a la Unitat. Quant a les intervencions preventives en el lloc de treball, caldria trobar un altre sistema més àgil i eficaç.

Figura 1. Distribució dels casos notificats segons diagnòstic i ocupació. 2005.

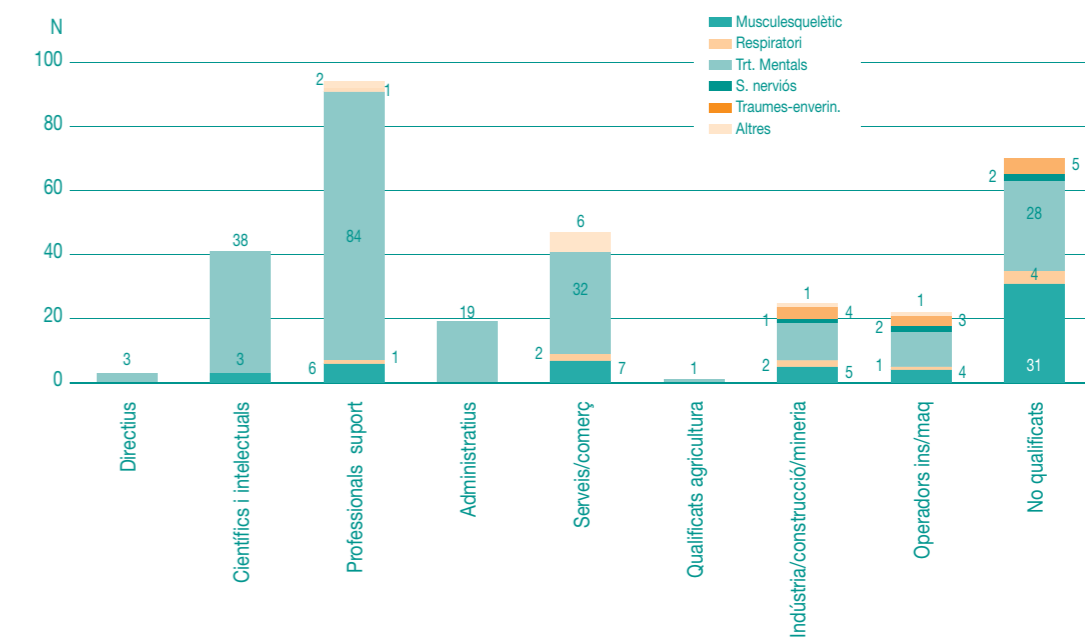

Figura 2. Distribució dels casos notificats segons diagnòstic i any de notificació. 2001-2005.

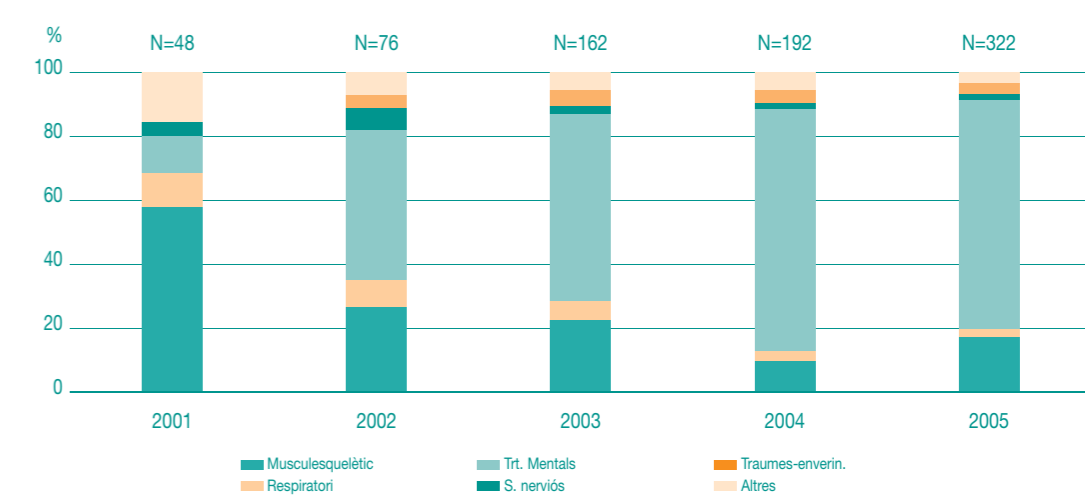

Figura 3. Distribució dels casos notificats segons el centre notificador. 2005.

